

Oroszország és Bulgária.

— Bulgáriában újból megkondulnak az örömharangok. —

Bécs, szeptember 16. A filippopoli felkelés emléknapiját Bulgáriában mindig nagy fényvel ünneplik meg. A második balkáni háború után azonban Szófia a gyermekét veszített anya módjára gyászba borult. Azóta nem díszítették a város házáit zászlókkal, az öröm minden jele, minden nemzeti emlékekkel összefüggő ünnepség megszűnt és kerültek mindent, ami máskor bizonyos fényt árasztott a nyilvános életre. Most Szófia, a bolgárok fővárosa és Bulgária egyéb városai ismét világosabb mezbe akarnak öltözni, a házak ormain lobogók fognak lengedezni, az ablakokban kigyúlnak a gyertyák, az utcákon zene fog hangzani. A filippopoli emléknapi, amely most harmincadik évfordulója lesz annak, hogy Bulgária és Kelet-Rumélia egyesültek egymással, e napokban ismét örömmünnepe lesz a bolgároknak. Megifjodását, megnövekedését és megerősödését fogja ez a nap a világnak hírül adni. A végzetes második balkáni háború után Bulgária nem merült tétlen bánatba, hanem e kemény megpróbáltatás után kezébe vette a csákányt és rendületlenül hitt elülről kezdte jövője kiépítésének a munkáját.

Harminc évvel ezelőtt Battenberg Sándor, bolgár fejedelem az országában tett körútján Várnába érkezett. Vihar korbácsolta fel a tengert, hajókat nyeltek el a felbőszült hullámok és az ifjú fejedelem a vihar e tomboló óráiban oly készülődő eseményeknek vette a hírét, amely erős hullámszamba hozta a szívét, érezte, hogy ütött a sors órája. Küldöttség kereste fel, amely arról értesítette, hogy a berlini kongresszus határozata alapján Bulgáriától különválasztott Kelet-Ruméliában a fölkelés elő van készítve. A fejedelemnek az a kísérlete, hogy eloltsa ezt a tüzet, csütörtököt mondott és így az előtt a komoly kérdés előtt állott, hogy csatlakozik-e ehhez a felkeléshez, vagy szembeszáll vele. Tudta, hogy a berlini kongresszus határozatainak a megbotlygatása veszélyes vállalkozás és világháborúra vezethet. Ámde a nép erőszakolta és a fejedelem fiatal volt, ráadásul fia hadseregünk egyik derék katonájának, a hesszeni fejedelemnek, akinek emléke idősebb tisztjeink körében még ma is nagy tiszteletnek örvend. Csábitotta a dicsőség és hatalom. Sándor fejedelem bevonult Filippopoliszba és megtörtént az egyesülés.

Amikor a bolgár nép ezt a nagy napot megünnepli, meg kell emlékeznie arról is, hogy ez a nap egyuttal kiinduló pontja annak az időszaknak is, amelytől fogva

Oroszország, Szerbia és Bulgária utjai elváltak egymástól.

Az oroszok tudtára adták a bolgár fejedelemnek, hogy a hatalmas cár rosszalja Bulgáriának ezt a meggondolatlanágát. A sürgöny, amely ezt a kinyilatkoztatást tartalmazta, az orosz hazudozásnak egyik legfényvesztőbb okmánya. Igelström orosz főkonzul, valamint az orosz katonai attasé ugyanis személyesen résztvettek a komiténak azon a titkos ülésén, amely Kelet-Rumélia Törökországtól való elszakadásának az időpontját megállapította. Ismerték az összeesküvők által aláírt jegyzőkönyvet és megsürgönyözték Pétervárra, mely napon fog végbemenni Kelet-Ruméliának és Bulgáriának az egyesülése. Oroszország azonban azt remélte, hogy ez a hatalmas megrázkódtatás meg fogja bukztatni a kezdetben népével ellenkező fejedelmet. Mikor pedig azt kellett látnia, hogy a fejedelem okosan alkalmazkodván az eseményekhez, a legnagyobb népszerűsége emelkedett, Oroszország elhatározta Bulgária vesztét. Sándor fejedelem az orosz cárnának egyik kedvence volt, hisz annak a hesszeni hercegnek volt a fia, akít a cárné legjobban szeretett testvérei közül. Ezt a gyöngédségét átvitte unokaöccsére és végrendeletében néhány millió rubelt hagyott rá örökségül. Csaknem egyenrangú tagja volt az orosz cári családnak. Ámde orosz mértékkel mérve tulnag hajlandósága volt az önállóságához és komolyan vette azt az alkotmányt, amelyről Bulgária első helytartója Dondukov herceg azt állította, hogy olyan, mint egy hajdon, amely alig várja, hogy erőszakot kövessenek el rajta.

Oroszország sohasem bocsátotta meg Bulgáriának függetlenségre való törekvését. Miként a második balkáni háborúban, akkor is Szerbiát lázította fel Bulgária ellen. Bulgária hadügyminisztere és hadseregének összes főbb tisztjei oroszok voltak, akiket közvetlenül a Szerbiával való háború kitörése előtt visszahívtak. Sándor fejedelem gyakorlatlan bolgár tisztekkel kezdte meg a Szerbia elleni hadjáratot. Fialat hadnagyokból ezredparancsnokok lettek, századosok kerültek egy-egy dandár élére, a hadügyminiszteri állást pedig az egyik bolgár őrnaggyal töltötte be. Maga a fejedelem volt seregének a főhadvezére és Szlivnicánál győzelmet arattak a szerbeken.

Az a nép, amely alig néhány évvel előbb lépte át az európai történelem küszöbét, hirtelen belejutott a dicsőség fénykörébe, megtanulta, hogy a saját lábán járjon és elszakadt attól az urától, akinek nem volt inyére a nemzeti függetlenség kifejlődése. Miután pedig Oroszországnak nem sikerült a bolgár fejedelmet harci vereségek által megbukztatni, összeesküvést szított ellene oly eszközökkel, amelyek már kívül esnek az erkölcsi felfogás körén. A ruszoki orosz konzul, jelenti, hogy Mitsenko orosz államtanácsos Bulgáriába küldetett, hogy Battenberg fejedelem eltávolítására titkos ügynököket szerződtessen. Összeesküvő tisztek, köztük Dimitriov Radko, a mostani orosz tábornok és áruló miniszterek készleges eszközeivé lettek ennek az orosz gyálatosságnak. A fejedelmet meglepték a hálószobájában, szembeszegzett revolvereikkel lemondásra kényszerítették és azután áthurcolták a Dunán. Amikor bucsuzóra rövid időre visszatért, utóljára elnőkölt a minisztertanácsra. Ezen az ülésen Sztambulov, Bulgária igazi felszabadítója, akinek az emléke a legközelebbi napok ünnepségein bizonyára át fog ragyogni, Kázanelovnak, a bűnös miniszterelnöknek, ezeket a szavakat kiáltotta a szemébe:

— Disznó vagy, te fickó, akire rád sem köpött. Szégyenlem, hogy valaha is hittem neked.

Durva szavak, de annyira jellemzők, hogy vissza kellett azokat adnunk.

Battenberg fejedelem utódja: Ferdinánd király, nem kevésbé érezte az orosz gyűlölködés keserveit. Milyen kimondhatatlan nehézségek és vizályok közepette szerezte meg súlyosan megkínzott országának függetlenségét és emelte királysággá, mint gondoskodott a nép jólétének fokozásáról, mint őrizte meg a második balkáni háború válsága után hidegvérét és mint működött közre népe erőnlésén, abból kítűnik uralkodásra termett államférfiúi természetének az okossága és szívóssága. Oroszország és Szerbia ellenérzése mindjárt kezdetben mutatkozott, amikor Bulgária keletruméliai testvéreivel egyesült. Ez az ellenérzés csak mélyült, amikor Bulgária a macedóniai testvéreivel való egyesítését követelte azon a jogon, amelyet a kiontott tengernyi vér ad meg. Oroszország és Szerbia pedig akarták Bulgáriát elérni és most ime, megkondulnak — ép úgy mint, Szlivnica után — az örömharangok és új remények lobognak fel. A bolgár nemzet keble ismét megtelt a szebb jövő hívével.

Belvárosi Kávéház

Elsőrendű kiszolgálás.
— Jó kávéházi italok. —
Reggeli és uzsonna kávé.

Szives pártfogást kér Radó Ignác, kávé.

Nemzeti-szálloda

(volt Konrad) Róka-
utca 6. sz., Szeged-
pályaudvarral szemben
Gyönyörűen átalakítva
tisztá szobák 2 koronától kezdve. — Kávéház
egész éjjel nyitva.

A szegedi pénzüintézetek a háború alatt.

(Saját tudósítónktól.) Legutóbb egyes budapesti lapok több-kevesebb részletességgel foglalkoztak a szegedi pénzpiac helyzetével. A szegedi bankok szilárdsága és a legtöbb szoliditása közismert. A kérdés a háború tizenharmadik hónapjában joggal igényel megvilágítást. Milyen a szegedi pénzüintézetek helyzete a moratóriumok és az után, hogy két hadikölcsönt a nagyügyhöz méltó buzgalommal segítettek sikerre. Kérdésünkre a következő felvilágosítást nyertük:

— Sokkal jobb a vidéki pénzüintézetek sorsa, mint a háború kitörését megelőző hónapokban. A háború nagy átforgató ereje a mi életünkben is mély nyomokat hagyott, de a nagy változások semmi bajt nem okoztak, sőt egyenest kedvezően befolyásolták, megerősítették a vidéki pénzüintézetek helyzetét.

— Legfőbb változás az, hogy a rendes hitelüzletünk ugyszólván megszűnt. A mi paraszavidékünkön annyi a pénz, mint soha azelőtt. A kisgazdák nem szorulnak bankhitelre. Akik eddig adósokként szerepeltek a könyveinkben, most átjutottak a hitelezők listájába. Eddig váltójuk volt a bankban, most meg betétiük van. Böven akad persze még most is eldugott pénz a szalmazsákban és a ládafiában, de azért a háború alatt szerzett vagyonból lassan-lassan a bankokba és a takarékpénztárakba is jut betét. Talán a határszéli megyék kivételével az egész országban soha nem remélt vagyonosodást mutat a parasztság helyzete. Nálunk is nagy a drágaság, mint mindenütt az országban, de a paraszt kisgazda azt sokkal kevésbé érzi, mint a polgárember. Az öreg gazda a feleségével, lányával, menyével épen olyan jól megdolgozta most is a földjét, mint amikor a fiai ifthon voltak. Sőt még arra is volt ideje a családnak, hogy a maga földjén elvégzett munka után másnak napszámba dolgozhasson. Dolgozott is és keresett is olyan napszámot, aminőnek még hírét sem hallották a mi vidékünkön. Julius elején 12—14 koronát is elkértek napszámért és nagy szükség lévén munkaerőre, meg is kapták. A termés is jó volt. A felét elvette a parasztagzda a maga és családja életfentartására, a többi pedig értékesítette és háromszor annyi pénzt is látott belőle, mint más kor legjobb termés idején. A mi parasztagzdáink akkor sem ettek kukoricakenyeret, amikor Szegeden mindenkinek rá kellett fanyalodni erre a háborús kosztra. Ők tehát nem szorultak most a takarékpénzére. A paraszt különben is csak akkor megy a bankba hitelért, amikor földet vagy házat vásárol. Ennek pedig még nem érkezett el az ideje. Azt mondja a parasztagzda, hogy vár vele, míg a fiuk hazajönnek. Addig gyűjti rá a pénzt és beéri azal a csöndes örömmel, hogy „kinéz“ a határban egy-két szép darab földet, ami közt válógathatnak majd a fiai, ha megtérnek a háborúból.

A bankok legtöbbjének van annyi betétje, mint a háború előtt. Mikor egyik-másik betétállománya szaporodni kezdett, a bankok igazgatói maguk sem tudták, mihez fogjanak vele. A reeszkompt-hitel visszafizetésétől legjobban huzódnak, mert attól tartanak, hogy amikor megint szükség lesz rá, a visszszámítoló intézetek megszorítják a régi hiteleket, vagy legalább is nehézségeket okoznak majd az új hitel engedélyezésekor. Inkább fizetik tehát a drága reeszkomptot, minthogy ilyen bizonytalan helyzetbe kerüljenek a visszszámítolási hitelezőikkel. Pedig ez nem csekély teher, mert a budapesti nagybankok most is 7—7½%-ot fizetnek maguknak a visszszámítolási hitelért. Viszont mégis gondoskodni kellett a folyton szaporodó betétek gyümölesztetéséről. Erre kintinó alkalmat szolgáltat a vidéki bankoknak a sokféle áruüzlet. Ámbar ki kell jelentenem, hogy éppen a szegedi bankok, eltérve a vidék többi